

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2020-764

27.10.2020

Oslo Pensjonsforsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Løft av vanskelig bruker – ansatt med tilpasset arbeid – yfl. § 11 første ledd bokstav a).

Forsikrede, helsefagarbeider i hjemmetjenesten, hadde på grunn av helseproblemer tilpassede oppgaver. Han ble sammen med en student tilkalt til bolig med eldre bruker som lå på gulvet med store smerter og tilkalte hjelp fra Trygghetssentralen. Da de bare sendte en person, bisto forsikrede med å løfte brukeren, som var urolig på grunn av smerter. Forsikrede måtte holde henne igjen for at hun ikke skulle falle i gulvet, og han fikk smerter i rygg og skulder. Saken reiste spørsmål om hendelsen var en arbeidsulykke. Nemnda bemerket at forsikrede foretok et planlagt løft, herunder at det lå innenfor forsikredes arbeidsoppgaver å løfte brukere som hadde falt opp fra gulvet. Hendelsen var verken omfattet av det markerte eller det avdempede ulykkesbegrepet og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (helsefagarbeider i hjemmehjelpstjenesten, f. 1955) var utsatt for en hendelse 5.12.19, klokken 10.12.

Før hendelsen fremgår det av referat 12.1.16 fra dialogmøte med arbeidsgiver at forsikrede på grunn av helseutfordringer ønsket tilrettelagte arbeidsoppgaver, og at det skulle søkes tilretteleggetilskudd. I dialogmelding fra Nav til forsikredes fastlege (udatert, men etter 16.5.18) ble det opplyst at arbeidsgiver hadde søkt om særlig vedtak for forsikrede på grunn av kronisk sykdom som ga særlig risiko for stort sykefravær.

Forsikrede oppsøkte lege etter hendelsen, og i journalnotatet samme dag ble det notert diagnoser for skulderlidelse og ryggsyndrom, men selve hendelsen ble ikke notert.

I journalnotat 16.12.19 ble hendelsen referert:

Han hadde 5 desember en pasient som lå på gulvet, var en dame, vedkommende hadde skade fot. Han var sammen med student. Hun ringte trygghetsalarm, de kom etter 15 minutter. Anemn Han løftet sammen med sykepleier fra trygghetsalarm, han fikk kraftige smerter høyre side, rygg, arm. Det var en urolig pasient, vanskelig å løfte. Han har vodnt i høyre side, hofte, bein, samt skulder høyre side. Han har ikke vært på jobb, han var på ferie, han reiste til (hjemlandet). Han hadde eet treit der, ikke noen anstrengelser.

Legen henviste til røntgen, og forsikrede ble sykemeldt fra 5.12.19 til 5.1.20.

Dagen etter noterte legen fortsatte plager, mulig konflikt på jobb, og at forsikrede hadde problemer med å gå mer enn 100 meter, og måtte bruke krykker. Legen foreskrev smertestillende tabletter. Videre:

Jeg husker godt prosess, de møter jeg var med på for 10 år siden, han fikk en tilpasset stilling som ble endret, han er nå blitt 10 år eldre, han sliter med rygg, skulder som før. Han fikk avslag på sykemelding, skriver en gang til.

I melding 18.12.19 om uønsket hendelse ble det gitt slik beskrivelse:

Jeg var hos en annen bruker da ringte koordinator og gitt beskjed om en bruker som falt på gulvet og jeg måtte dra med en gang. Jeg var sammen med en student.

Da jeg kom inn lå bruker på gulvet. Bruker var urolig p.ga hun hadde ligget lengre. Jeg kunne ikke hjelpe bruker å snu på side pga skadene hennes. Hun hadde ortose i beinet kunne ikke bevege beinet.

Hun hadde ikke trygghetsalarm på seg.

Jeg (navn) ringte til trygghetsalarmen i stedet for å komme 2 personer kommet bare 1.

Jeg løftet opp bruker sammen med en fra trygghetsalarmen. Jeg var baksiden av bruker og tyngden kom over kroppen min. Da pasienten ble løftet opp var veldig urolig beveget tyngden mot meg og fikk jeg kraftig smerter. Det var plutselig og uventet hendelse. Bruker nesten falt på nytt mot min side hvis jeg hadde sluppet ned kunne bruker få alvorlige helse skader. Da hun var urolig beveget mot meg, plutselig fikk jeg smerter høyre ben/hofte rygg skuldrer og armer.

I melding om yrkesskade til Nav ga arbeidsgiver 19.12.19 slik beskrivelse:

Ansatt ble tilkalt til hjemmet hvor en bruker hadde falt på gulvet. Den ansatte har fra tidligere status ved sykemeldinger -kronisk sykdom. En ansatt fra Trygghetsalarmsentralen kom og bisto, men ved løftet ble brukeren urolig og (forsikrede) fikk tyngden av brukeren mot seg, og fikk akutt kraftige smerter i høyre ben, hofte, armer og skuldre. Vært til fastlege og rtg. av hofte, 100% sykem

I skademelding til selskapet 2.1.20 ble det i tillegg opplyst:

Han og ansatt fra trygghetsentralen bistod bruker som hadde falt og lå på gulvet. se vedlagt beskrivelse i melding om uønsket hendelse. han fikk akutte sterke smerter i høyre ben, hofte, rygg, skuldre og armer. Har vært til fastlege og tatt rtg. av hofte. Han ble i 2009 utsatt for bilulykke, og er registrert i NAV med sykemelding kronisk sykdom, og har hatt tilrettelegging av arbeidssituasjon ved å skulle ha lettere oppdrag hos brukere på de ulike arbeidststeder han har hatt etter bilulykken.

Det er vedlagt arbeidsbeskrivelse fastsatt 4.2.16 for forsikredes stillingskategori Hjelpepleier/ omsorgsarbeider/helsefagarbeider, der det blant under pkt. 6 "*Ansvarsområde og oppgaver*" fremgår:

Utføre oppgaver innen praktisk bistand, pleie, tilsyn og vurdering.

Selskapet avsto kravet 10.1.20, idet det ble lagt til grunn at hendelsen ikke var en arbeidsulykke under yrkesskadeforsikringsloven.

Forsikredes klage til Finansklagenemnda ble registrert 15.1.20.

Forsikredes fastlege skrev 4.2.20 at forsikrede var kjent gjennom 20 år, og at han gjentatte ganger hadde hatt ryggskader etter at han var tilkalt som "sterk mann" til tunge pasienter. Legen viste til at det var dokumentasjon på at arbeidsgiver hadde forpliktet seg til å tilrettelegge for lettere arbeid. Videre at en planlagt omplassering til ambulerende hjemmetjeneste ville innebære arbeid som var uegnet for forsikrede. Legen mente han hadde krav på tilrettelagt arbeid.

I referat 10.2.20 fra møte med arbeidsgiver ble det notert at arbeidsgiver mente at omplassering i forbindelse med omorganisering ikke ville medføre endrede arbeidsoppgaver, idet forsikrede ville være i samme stillingskategori med samme arbeidsbeskrivelse i samme virksomhet (hjemmetjenesten). Arbeidsgiver hadde derfor ikke grunn til å tro at overføringen ville være i strid med attføringsvedtak.

Forsikredes tjenesteleder skrev 16.4.20, etter spørsmål fra selskapet/FinKN, om forsikredes arbeidsoppgaver, at:

Det vurderes i etterkant at (forsikrede) med sine helseutfordringer, ikke burde bistå sammen med personale fra trygghetsalarmsentralen for å få bruker opp fra gulvet.

Det ble bekreftet at forsikrede hadde lettere arbeidsoppgaver, og at han ikke kunne ta tyngre stell, og at forsikrede meldte om avvik med ryggproblemer dersom han hjalp brukere med å ta på

støttestrømper. Videre at forsikrede i flere møter hadde tatt opp helsemessige utfordringer i jobben i Hverdagsmestring under Hjemmetjenesten.

I e-post 25.4.20 skrev forsikrede:

Jeg tilsvare kort en skriftlig melding som har send arbeidsgiver på (...) - angående min stilling mestring vurdering helsefag arbeider 100 % fast stilling.

Jeg godkjenner ikke arbeidsgiveres skriftlige beskrivelse hvor hun sier at jeg har fått lettere arbeidsoppgaver for skaden. Disse opplysninger er uriktige og vi kan se alle vaktene for 05.12.2019 har jeg jobbet normal ikke mer eller mindre enn andre mine arbeids kolleger.

Den som jeg sier med fullstendig ansvar. Mange ganger i arbeidsplasser var noen sykepleier som byttet vaktene og de tunge pasienter har gitt til meg eller noen kolleger som vi hadde ikke tilgang til brukerliste/pasienter.

Hvis (navn leder) fortsetter å si at hun har gitt lettere pasienter vi kan kreve en kompetent eksperter fra O. kommune og staten.

De siste 3 og fire årene Fastlegen KW har sendt mange ganger ti arbeidsgiver for ikke gi mange pasienter menn dessverre aldri ble respektert.

Fra 05.12.2020 har jeg fått personlig skade ulykke på jobb som NAV har godtkjent.

I e-post 26.4.20 opplyste forsikrede at:

Uriktige opplysninger når hun sier at (forsikrede) har fått en arbeidsliste med lettere pasienter er uriktige opplysninger.

Det var ikke oversikt over arbeidsliste før skaden før 05.12.2019 Jeg reagerte ofte fordi jeg fikk flere og tunge pasienter. De siste årene har reagert fastlegen dr.sp. KW har sendt flere ganger legeerklæringer men var ikke respektert av arbeidsgiver.

Nav godkjente 17.3.20 hendelsen "*Pasient falt over deg. Du fikk akutte smerter i rygg, skuldre, armer og hofte*" som yrkesskade, uten nærmere begrunnelse.

I forkant av nemndsbehandlingen oversendte forsikrede og forsikredes advokat ytterligere opplysninger til nemnda, herunder dokumentasjon om tannskader og opplysninger fra forsikredes fastlege datert 28.4.20. Forsikredes advokat ba om at saken måtte utsettes.

Forsikrede har i det vesentlige anført at hendelsen var en arbeidsulykke etter yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a). På grunn av tidligere skader hadde han tilpassede arbeidsoppgaver, å hjelpe brukere med mat, drikke, medisiner og stell. Dette var kjent for arbeidsgiver. Det lå derfor utenfor hans tilpassede oppgaver å bistå med å løfte brukere. Da forsikrede og studenten kom, hadde bruker ligget på gulvet i flere timer, med store smerter. Hun og ektemannen var sinte og aggressive. Forsikrede tilkalte hjelp fra Trygghetssentralen, og situasjonen ble akutt da de bare sendte en person, og forsikrede ble tvunget til å bistå. Forsikrede var ikke kjent med bruker eller aktuelle bolig, og det var uventet at pasienten var så urolig og løftet kom derfor ut av kontroll. Forsikrede falt nesten, og kunne av hensyn til bruker ikke slippe taket, og han fikk umiddelbart store smerter i bein, hofte, og skuldre. Han kontaktet straks fastlegen og fikk medisiner, men opplyste ikke om hendelsen fordi han trodde han måtte informere arbeidsgiver først. Han har vist til Rt. 2006 s. 1642, avsnitt 36.

Selskapet har i det vesentlige anført at hendelsen ikke var en arbeidsulykke. Om det markerte ulykkesbegrepet er det vist til Rt-2006-1462 avsnitt 36, Rt-2009-1485, Rt-1988-394. Det var et planlagt løft der forsikrede var kjent med situasjonen. Det var derfor ikke noe plutselig eller uventet ved situasjonen, og ikke noe som gikk utenfor det som må anses om en normal del av hans ordinære arbeid. En vesentlig oppgave for ansatte i hjemmehjelpen er å bistå eldre, herunder ved fall. Om det avdempede ulykkesbegrepet er det vist til Rt-2005 s. 1757 avsnitt 49 og 51,

Rt. 2009 s. 1626, og Rt. 2007 s. 882 avsnitt 40, og at oppgaven ikke gikk utenfor forsikredes oppgaver i hjemmetjenesten, og at det ikke var spesielle forhold av annen art. Det er også vist til nemndas avgjørelser 2015-253, 2019-303 og 2019-993. Det var en kollega og en fra hjelpemiddelsentralen til stede. Selv om forsikrede hadde tilrettelagte oppgaver hadde han muligheten til å vente til han fikk mer bistand fra Trygghetssentralen, men forsikrede valgte å foreta løftet. Vilåårene i yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav c er heller ikke oppfylt. Det er også vist til Rt. 1999 s. 1473 (på s. 1479).

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Nemnda vurderte innledningsvis om saken skulle utsettes på bakgrunn av at forsikredes advokat ønsket å komme med "innspill og trolig ny dokumentasjon". Nemnda fant enstemmig at det ikke var grunn til å utsette saken.

Spørsmålet er om hendelsen 5.12.19 var en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a).

Begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal etter sikker rett forstås på samme måte som det tilsvarende begrepet i folketrygdloven § 13-3. I denne paragrafens annet ledd defineres dels et markert ulykkesbegrep og dels et avdempet ulykkesbegrep. Vilååret for det markerte ulykkesbegrepet er at vedkommende utsettes for en plutselig og uventet ytre hending, mens det avdempede ulykkesbegrepet defineres som "en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid". I Rt-2005 s. 1757 avsnitt 51 har Høyesterett uttalt at det ikke gjelder noe tilleggskrav om ytre hending "i tilfeller hvor arbeidstakeren på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en ekstraordinær belastning eller påkjenning".

Når det gjelder faktum legger nemnda til grunn at forsikrede foretok et planlagt løft og at han var kjent med situasjonen. Etter nemndas syn var det ikke noe plutselig eller uventet ved den aktuelle situasjonen. Det kan ikke være uventet at en bruker med store smerter kunne være krevende å håndtere. Ved den aktuelle hendelsen var forsikrede kjent med at bruker hadde ligget på gulvet med store smerter en stund, og det var derfor ikke uventet at løftet kunne bli krevende. Det er ikke opplyst om at det ellers var en vanskelig arbeidssituasjon. Det markerte arbeidsulykkebegrepet får etter dette ikke anvendelse.

Når det gjelder det avdempede ulykkesbegrepet skal vurderingen av om påkjenningen eller belastningen skal anses som usedvanlig ta utgangspunkt i hendelsens art og de konkrete omstendighetene, jf. Rt. 2009 s. 1626. Ulykkesmomentet ligger i at forsikrede ikke var forberedt på eller ikke kunne unngå den usedvanlige påkjenningen, jf. Rt. 2005 s. 1757, avsnitt 49, som siterer fra Kjønstad (red): Folketrygdloven med kommentarer (1998), s. 482-483.

Det bemerkes at det at lå innenfor forsikredes arbeidsoppgaver, angitt i den generelle stillingsbeskrivelsen, å bistå med å løfte brukere som hadde falt opp fra gulvet. Det er ikke opplysninger om at forsikrede ble utsatt for en påkjenning eller belastning som var usedvanlig i forhold til arbeidets vanlige rammer. Nemnda finner etter dette at hendelsen i utgangspunktet faller utenfor det avdempede ulykkesbegrepet.

Spørsmålet er imidlertid om dette må vurderes annerledes fordi arbeidsgiver var kjent med forsikredes helseutfordringer, og at forsikrede skulle skjermes mot slike tyngre oppgaver.

På bakgrunn av opplysninger fra forsikrede selv i e-poster fra april 2020, legger nemnda til grunn at det ikke var uvanlig at forsikrede måtte foreta tyngre løft. Forsikredes lege opplyste 4.2.20 at forsikrede gjentatte ganger hadde blitt tilkalt som "sterk mann" til tunge pasienter på jobb. Det er

videre et moment at forsikrede hadde et handlingsalternativ, han kunne ha avventet situasjonen og tilkalt ytterligere hjelp fra Alarmsentralen.

Disse momentene trekker etter nemndas syn i retning av at hendelsen verken var uventet eller at oppgavene innebar noen ekstraordinær belastning eller påkjenning.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).